Пролетарийдара, холбоһун!

САҢА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Сэһэн алтыньы айтан тахсар

№ 33 (4923)

1977 сыл. Кулун тутар 19 күнэ
СУБУОТА

Сыаната 3 кэпэк

Улуу Октябрь 60 сылын көрсө

ЛИТОВСКАЙ ССР. Улуу Октябрь 60 сыла туолуутун көрсө республика ыччата революционнай хамсааһын ветераннарын, производство бастыҥнарын, культура уонна наука деятеллэрин кытта көрсүһэр.

Маҥнык көрсүһүүлэргэ 1917 сылтан партия чилиэҥэ Октябрьскай Революция орденнаах, культура үтүөлээх деятеля Мария Каҥайте активнай сыттыыны ылар. Москваҕа Октябрьскай социалистическай революция кыттыылаагаа, Мария Каҥайте советскай уонна партийнай органнарга анаммытаах поэтарга үһүс сыллар устаалыгар үлэлээбитэ.

СНИМОККА: Мария Каҥайте Вилюйскэ күорат 27 нүөмэрдээх орто оскуолатын пионердарын кытта көрсүһэр кэмнэгэр.

В. ГУЛЕВИЧ фотота.
ССТА фотохрониката.

СПЕЦИАЛИСТ АЙАР БЫЛААНА

Бу хаһаайыстыбатын салгыы өрө көтөбүүгэ государстволаах сүүс ресурсаларын кэдьүүстээхтик, хаһаайынныы [illegible] сиргэ харыстабыллаахтык сыһыанныһыы, хас [illegible] гектар, хас биирдии сөлкүөбэй үгүү, хас биирдии [illegible] үлэлээбэт мунүтүүр кэдьүүһү бэлэрэни ситиһии, сүөһэ ыллар бородууктылара ахсаабакка алдьатын, техника [illegible] үрдүк таһаарыллаахтык туһаныы соруктара турал. Бу соруктары быһаарыыга тыа хаһаайыстыбатын специалистэрэ улахан, быһаарар оруоллаахтар. Бастыҥ опыт, [illegible] ситиһиилэрин олоххо киллэрии түөх ханнык иннинэ [illegible] сүктэрилэр.

[illegible]гэ 184 агрономнар, зоотехниктар, ветеринардар, [illegible]зэр, о. д. а. тыа хаһаайыстыбатын специалистара [illegible]. Киниилэртэн үгүстэрэ наука-техника ситиһиитин, [illegible] опыты олоххо киллэрэргэ, үлэ оҥорон таһаарыыны [illegible], баар не кыахтары мунүтүүрдүк туһаныыга бы[illegible]ахтыыр, кэскиллээхтик үлэлиилэр, туруоруллубут со[illegible] быһаарыыга айар былаан оҥостоллор.

[illegible] Эристиин аатынан совхоз бары специалистара айар [illegible]ахтар. Киниилэр былааннарын совхоз дирекцията, [illegible], рабочкома биэрэгэтэн ыһар. Экономист И. Н. Ам[illegible] ыллабынай зоотехник Л. Н. Харитонова, племенной [illegible] зоотехник Л. И. Нахсылова айар былааннарын толо[illegible] көх үлэни ыыталлар. Совхоз барыстаахтык үлэлээ[illegible] специалистар айымньылаах үлэлэрин түмүгүн көро-

[illegible] бастакы сылыгар специалистар айар былааннаһын оҥорбут ыытыллыбыт үлэлэр түмүктэригэр Карл [illegible] аатынан совхоз минеральнай уобурдууну киллэрэргэ [illegible] государствоҕа туттарыллар сүөһүнү интенсивнэйдик [illegible] тэрийэргэ 74 тыһ. солк. экономическай кэдьүүһү [illegible]. Субуруускай аатынан совхоз мелиоратора А. А. Рафа[illegible] ыллабынай зоотехник В. М. Нермяков, кылаабынай [illegible] А. Е. Кириллин сири туһаран оҥоруу, сүөһүнү ки[illegible] тотуу тэрийии прогрессивнай технологиятын, бас[illegible] аны уонна рационализаторскай этиилэри олохтоһуун [illegible] туһах үлэлэри былааннарыгар киллэрэн үлэлээтилэр.

[illegible] ҕэрэ биллэрии да айар былааны бары специалистар [illegible] бүтэбатахтар. Үгүс былааннар бэрт көтүмэхтик оҥо[illegible]эллэр. Наука-техника ситиһиилэрин ханнык суолларыгар [illegible], тыа хаһаайыстыбатын [illegible] олоххо киллэрии, тыа хаһаайыстыбатын [illegible] резерваларын арыйыы, үлэ оҥоруутуотун үрдэ[illegible], материальнай интэриэһи үөскэтии, итиилэр рабочайдарга [illegible], экономическай кэдьүүһү бэлэрилэрэ сите көрдө[illegible]бот.

[illegible] быһааны оҥостуу дьиэлэ биир оттоо. Бу былаан [illegible] киирэрэ тэрийии, бэлиэтэммит соруктар туолуулаа[illegible] ыһыытынан толорон иһиттэ үүх ханнык иннинэ кини [illegible]ыытыан тутулуктаах.

[illegible]алистар айар былааннарын совхозтар дирекцияларэ, [illegible] парткомнара биэрэгэтэн, туолуутун күннэтэ [illegible]ыллуохтаахтар. Партийнай комитеттар былааны толо[illegible] үгүстэн специалистар отчуоттарын истиини тэрийэх[illegible].

[illegible] айы специалистар айар былааннарын оҥостууларыгар [illegible] олоххо киллэрилэригэр, киниилэр айымньылаах үлэ[illegible] сымалаһыыга көмө комиссиялар тэриллэхтээхтэр. [illegible] специалистар айар былаан ылыллыытын, туолуутун, проиэ[illegible]ствилэр айар былаан ылыллыытын, туолуутун, [illegible] кэдьүүһүн үрдэтиигэ төһө суолтаны биэриитии кэ[illegible] көмө оҥоруохтаахтар.

[illegible] былааннары олоххо киллэриигэ, сайыннарыыга спе[illegible]алистар социалистическай кэтэлаһыылара тэриллибэтэ [illegible] ыммыт былааннарын ситиһиилээхтик толоруулаа[illegible] мэһэйдэри үөскэтэр. Куотаһыыны тэрийиигэ, кыа[illegible]ахтары көрүлээһиигэ, хаалааччыллары оро тардыыга [illegible] сир аайы уурууллуохтаах.

[illegible] биирдии агроном, зоотехник, ветеринар, экономист, [illegible]ер, мелиоратор, инженер айар былааннарын ситиһии[illegible] толоруулара онус пятилетка иккис сылын кирбилээ[illegible] сүрүн төһүүнэн буолуоҕа.

Профсоюзтар—съезтэн съезкэ

ССРС Норуотун Хэһээйистыбатын Ситиһиилэрин Быыстапкатыгар Профессиональнай Союзтар Бүтүн Союзтаабы Киин Советтара диэн павильоҥҥа «ССРС профсоюзтарын XV съеһиттэн XVI съеһиккэ» диэн быыстапка аһылынна. Быыстапка советскай народ үлэҕэ ситиһиилэрин, советскай профсоюзтар үлэлиттэр опыс сылгылеткэ соруктарын толорууга айар инициативаларын уонна энергиилэрин түмэр үгүс оруттээх үлэлэрин чинчийдэйдык көрдөрөр.

Экспозиция кыттыылаагтарын ортотугар—бастыҥ предприятиелэр коллективтара. Ол иһигэр В. И. Ленин аатынан Москваттаабы электротехнический завод баар. Завод коллектива «Бастыҥ быыстапкатыгар—рабочай мэктээтиэ» диэн хамсааһын инициатора. Бу сылга Улуу Октябрьскай социалистическай революция 60 сылын көрсө бородууксуйа үрдүк таһымнаабатын иһин тэнийбит социалистическай куотаһыыны туһунуттан кыайбыт бригадалар ааттарын ыытыахтара.

Быыстапка экспонаттара советскай профсоюзтар олоҕо дойдуларыгаабы профсоюзтай киһилэрэ кытта сибээстэрин кэҥэтиигэ көмөлөһөллөр.

ССТА.

Ыччат сүөһүнү төлөһүтээччилэр

Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаабы отделениетыгар Егорова Е. Д. сүөсүһүүтүнэн үлэлээбитэ өр буолла. Киниэхэ быйыл 28 ыһырэйи көрөр. Үчүгэй көрүү-харайыы түмүгэр биирдии ыһырэй 69 кг үктэллэ. Ангардас аҕыстыт олунньу устатыгар биирдии ыһырэй ортотунан 30,3 кг эбиллибэ.

х х х

Евдокия Даниловна Николаева Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтаабы отделениетыгар үлэлиир. Бу кыс ыһыкка 51 бороскуну туһунута. Кыстык биэс ыһыгар биирдии бороскута 94,5 кг эбиллэн, биллигин хас биирдиилэрэ 162 кг ыһаабыннаныллар.

х х х

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Ат Уулаанньат фермаларын 40 бороскуну Е. П. Нестерева көрөр. Опыттаах сүөсүһүт хас биирдии бороскута хонук аайы 610 грамм, оттон кыстык биэс ыһыгар 90,6 кг эбиллибэ.

А. ГОТОВЦЕВА.

Ветеран тыла бигэ

Одьулуун отделениетын үрдүк үүнүүтүн звенотугар кырдьаҕас тракторист Сибиряков Гермоген Маркович үлэлиир. Киэн бэйэтин идэтин толору баһылаан, сылын аайы үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэр. Быйыл эмиэ дьүккүөрдээхтик үлэлээтэ. Сааскы ыһыы болоҕо 1230 гектар баһаһыаба хаарыы чинэтэргэ үрдүк эбэһээталистибэни ылыммыта.

Ветеран тыла бигэ. Оҕ эбэһээталистибэтин биэс хонук ыһыгар 104 ыһыыһын толордо.

М. ОКОНЕШНИКОВ.

Нерюнгриттэн—шефтээхтэ рбит

НЕРЮНГРИ КУОРАТТАН «Якутуглестрой» комбинат делегацията Субуруускай аатынан совхоһу кытта шефтэһии дуогабарын оҥорсо кэллэ. Алта киһилээх делегацияны комбинат парткомун секретара **Александр Яковлевич Дробышев** салайар. Делегация составыгар баалла: комбинат механизация уонна управленнетын начальнига **Г. А. Маросанов**, Нерюнгриттаабы чох разреһы директора **Э. И. Соколовскай**, комбинат материальнай-техническэй хааччыйыыга управленнетын начальнига **В. А. Овсянников**, комбинат кадрга отделын начальнига **А. Е. Журабок**, тутуллар предприятиеларга директоры солбуйаччы **К. М. Бем.**

Ыалдьыттар Хатылы, Сылан, Кытаанах уонна Болтоҥо отделениеларыгар сылдьан, рабочайдар үлэлэрин уонна олохторун кытта сиһилии билсистилэр.

Г. ДРАГУНОВ.

САЛС ТИЭТЭТЭР

ССРС Киин Статистическай Управленнета ыытыныэрбитин курдук, кулун тутар саҥатыгар дойду үрдүгэн хонуу салаһы үлэлэригэр трактордар 88 бырыһыаннара болҕом оҥоһуллуннулар. Российскай Федерация, Украина, Орто Азия республикаларын, Казахстан үүс уобаластара холбоһор, почваны оҥорор техникалары баламнаһыннын ситэрдилэр. Дойду үрдүгэн буулуктар уонна культиватордар 93 бырыһыаннара ороҥуоннэнэллэ. Тракторнай сеялкалар 91 бырыһыаннара, ол иһиттэн кукурузаны ыһар сеялкалар 90 бырыһыаннара ыһыыга бэлэм буоллулар. Хортуоппуйу олордор машыналар уон гыммыт тоҕустара ороҥуоннэнэллэ.

«Карл Маркс» фильм

БЕРЛИН. «Дефа» киностудиятыгар «Карл Маркс» диэн улуу мыслитель олоҕор уонна үлэтигэр аналлаах алта серияһах телевизионнай фильм устуу сабаланна. Санга фильм ГДР уонна ССРС телевидениелэрин холбоһон оҥоруулэрынан ыытыллар. Сүрүн оруолга Болгария актера В. Кисев оонньуур. Фильм сорох эпизодтара ГДР-гар, Советскай Союзка, Великобританияҕа, Францияҕа уонна Германия Федеративнай Республикатыгар ыытыллуохтара.

ССТА.

Таджикистанга туорахтаах культуралары сааскы ыһыы үлэтэ сағаланна. Республика бурдугу үүнизрээччилэрэ ыһыыга үчүгэй бэлэмнээх киирдилэр.

СНИМОККА: Регарскай оройуонга Калинин аатынан колхозка сажизһиннэйи ыһыы үлэтэ.

Р. ХАМИДОВ фотота. ССТА фотохрониката.

Партийнай тэрилтэлэргэ

Юбилейга—үлэнэн бэлэхтэри

ЭРИЛИК ЭРИСТИИН аатынан совхоз партийнай тэрилтэтин уопсай мунньаҕар коммунистар «Улуу Октябрьскай социалистическай революция 60 сылыа туолуутун туһунан» ССКП Киин Комитетын уураабын олоххо киллэрииге партийнай харистэ соруктарын туһунан бөпиируобу дьүүллэстилэр.

Партком секретара И. С. Дмитриев дакылаатын сүнньүнэн кэпсэтиигэ кыттыбыт 12 коммунист ССКП КБ бу уураабын дириҥ астыныыһынан биһирээтилэр уонна улуу бырааһынныгы үлэҕэ үчүгэй бэлэх гэнэх көрсөргө санга соруктары туруордулар.

Орduк улахан бэлэмтэну производство резервтэрин мунутуурдук туһаныыга, сити туһаныллыбатах кыахтары бүлүүга, үлэ тэрээһиннэргэ баар итэҕэстэри туоратыыга уурдулар. Чуолаан, туорахтаах культуралары, хортуоппуйу үүнэргэ, ыһыы сирии оҥоруу хаачыстыбатын тупсарыыга, санга сирдэри, сөлөөйүнэлэры туһаныыга ыытыалаары тэрдүтэн тупсарарга этиилэр,

техниканы туһаныыга баар итэҕэстэри арыйдылар. Коммунистар юбилейдаах сыл кыстыгын хаалбыт ыйдарын үлэ бары көрүҥнэригэр ситиһиилээхтик түмүктүүрэ чэпчү соруктары баллэстэтиилэр.

Партийнай мунньах Улуу Октябрь 60 сылга туолуутун чиэһигэр пятилетка иккис сылын биллаанныарын ситиһиилээхтик тодорор иһин «Орduк үчүгэйдик үлэлиэххэ, кодьүүһү уонна хаачыстыбаны үрдэтиэххэ!» диэн девизтээх социалистическай куоталаһыыны тэнитэргэ сорук туруорда.

Улуу Октябрьскай социалистическай революция 60 сылыгар бэлэмнэнии уонна этааһыныга партком секретара И. С. Дмитриев председательдээх 9 киһиттэн састаантаах совхозтааҕы кини комиссия талыллыбыта.

Партийнай мунньахха ССКП райкомун баастакы секретара И. П. Листиков кыттыыны ылла уонна партийнай тэрилтэлиигэр түрар соруктарга этиини оҥордо.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

«Кыһыл субуотаҕа» бэлэмнэнэллэр

ЭТ-УУТ КОМБИНАТЫН партийнай тэрилтэтэ «Идеологическай үлэҕэ коммунистар сыһыаннаһыыга ССКП XXV съезиин көрдөбүллэрилии сөбэлэстэ» оройуон партийнай тэрилтэлэрин сорuктарын туһунан» ССКП райкомун VI пленумун уураабын олоххо киллэрии туһунан бөпиируобу дьүүллэстэ. Коммунистар дьоҥу иитэр үлэҕэ баар көтүтүүлэри туоратыыга кылгыыр кэпсэттилэр хаһыа чэпчү сорuктары туруордулар.

Партийнай мунньах итиэннэ сага быйыллагы коммунистический субуотуннуһукка кыттыы туһунан бөпиируобу дьүүллэстэ. Үс киһиттэн састаантаах субуотуннуһуу тэрилтэ комиссия тэриллибэ.

Субуотуннуһук күн 2,5 тонна үүт бородуукталара, 1 тонна арыы астаныахтара, кини бойнуга анаан тутуу маһа кэрдиллиэ. Итиэнэ барыта 700 сөлкуобайы пятилетка фондугар киллэриэхтэрэ. Ити аасыллыбар быдан олбөх. Субуотуннуһуу икки күн ыытарга уонна бинир күнүлээри киллэрбит үбү юбилей фондугар бэлэрэ сүбэлэстилэр.

З. МОНАСТЫРЕВА.

Бэбиэскэбэ: наставничество

РАЙПО партийнай тэрилтэтэ эргиэн эдэр үлэһиттэрин эрдэлэрүгар наставничествоны тэрийиигэ былааннаах үлэни ыытар. Соторуттаҕына маныаха партийнай тэрилтэ сорuктарын туһунан бөпиируое көрүлүннэ. Партийнай мунньах коммунист Д. П. Григорьева председательдээх наставниктар советтарын тэрийдэ. Совет эргиэнэ сага үлэлээн эдэр ыччаттарга наставниктар үлэлэригин салайбыннан, тэрийиигэ дьарыктаныа,

Универмаг, гастроном, пекарня, кини остолобуой мүчүтэ-мөмөльскай коллективтарыттар ер сыл үлэлээбит опытаах, бастыҥ үлэһиттэр, коммунистар наставниктарынан бикэргэтиллиннилэр. Киниэлэр эрдэлэрүгар ССКП чилиэннэрэ А. И. Чикачев, М. Г. Климова, О. Е. Ноева, Е. А. Попов, А. П. Кузьмина уо. д. а. баалллар.

Ф. СПИРИДОНОВ.

Эмп үлэһиттэрин сүбэ мунньаҕыттан

Үлэ дьонун туһугар

Биһиги күндүтэ бүндүбүт олохпут, доруобуйабыт биһиги алгыгынэр... Ити тыллары күн тутар 17 күнүгэр бүөлбүт оройуон эмп үлэһиттэрин мунньаҕын трибунатыттан эппиттэр. Мин олор вступу «онгөйтолуу» сылдьыбыт киһи итинник пе сүрэхпиттэн сөбүлүү истибитим. Кырдьыга даҕаны, биһиги олохпут уһатыллар дьоллоох даҕаны түсэллэр, күнбаҕан да камнэр балыһабыт, эчитгэр оргилоругар буолар эбэт! Оттон итинник бөтүттаах, үгүс түбүктэх, аһары алгыстаах дьыалаҕа, онуоха туһаныллар сорuктарын оройуоммут эчитгэрэ хайдах толорон, үлэлээн-хамсаан иһэллэрин ыытары кылгастык билиһиннэҕин.

Доруобуйа харыстабылын үлэһиттэрин, салайааччыларын иннигэр турар сүрүн боппуруостарынан балыһалар материальнай-техническэй базаларын бөҕөргөтүү, анал үрдүк үөрэхтээх специалистары оройуонга олохсутуу, үлэ ыһыын күннэтэ идэтийбит медицинскэй көмөнөн хаачыллыыны буоллалар. Маныаха Чурапчыттааҕы эмп холбоһуга базаҕа үлэни ыыппыт. Ол курдук, ордук кэлии сылларга оройуон кинигэр Күндүлэтэн балыһа диэтэ көһөрүллэн киллэрилиннэ, Хатылыга 15 куойкалаах участковай балыһа, Арылаахха фельдшерскэй-акушерскай пуун үлэҕэ киирдилэр. Холбоһуту эмтиир, көмөр тэриллэрinэн байытыыга, материаллалларынан, транспорынан хаачыллыыга баҕарыы хардыылар оҥоһуллубуттар.

Кэлин кэмгэ оройуон барыы участковай, кини балыһалара, түбүспэнсер, санитарнай-эпидемиологическай станция анал үөрэхтээх врачтарынан хаачыллыыллар.

Билигин холбоһук үрдүнэн 36 врач үлэлиир. Сыл ахсын алыы сонна орто сүһүөх эмп үлэһиттэ-

тэрии ахсааннара эбиллэн иһэр. Быйыл биһиэхэ клиническай ординатураны бүтэрбит 2, интернатура кэнниттэн 2 үрдүк квалификациялаах врачтар кэллилэр.

Доруобуйа харыстабылын үлэһиттэрин ситиһиилэрин көрөһэллиир демографическай көрдөрүүлэр сыллата тупсаллар. Ыалдьыы, өлүү-сүтүү ахсаана аччыыр, кини олоро үһүүр. Ыарыылаһтан сэрэтэр үлэлэр балачча ыытыллаллар. Эмп холбоһугун саллаатата тыа сирдэригэр күойка-күнү кодьүүстээхтик туһаныыга кыһанар. Күойка-күнүн Дириҥнээһин участковай балыһа, түбдиспансер, кини балыһа өбүлө, терапевтическай отделениелара толору туһаналлар.

Хирургическай отделение наркознай махталын үгүстүк ылар буолла. Манна кэлии үс сылга ыарыһахтары түргэнник үтүөрдүү ситиһиилэр буолан иһэр. Ол курдук, 1974 сыллаахха ыарыһах өртөтүнэн 18 хонукка сытара, оттон 1975 сыллаахха—16, 1976 сыллаахха—14 хонугунан үтүөрдэ. Иннь гынан күойка-күнүн сыллааҕы эргиирэ аасыыт сылларга диэбэр лаппа улаатта.

1976 сыллаахха оболоннор дьаҕталларга көмөнү оҥоруу түбүста, медицинскэй консультацияларга сылдьыы ахсаана элбээтэ.

Холбоһук үрдүнэн аасыыт сылаахха оҕо өлүүтэ 14,5 ыарыһаныыттан аччаата, кырачаанныры амбулаторнай көрүү, көмө утумнаахтык оҥоһуллар.

Эмп тэрилтэлэрин икки ардыларыгар тэнитиллибит социалистическай куоталаһыы балыһалар үлэлэрин-хамнастарын тупсарыыга сүрүн төһүүнэн буолла.

Дьэ, ити этиллибит ситиһиилэр доруобуйа харыстабылын эйгэтигэр кыттар 106 врачтар, фельдшерлэр, сестралар, санитаркалар уо. д. а. түмсүүлээх, дьаныардаах үлэлэрин түмүгүнэн буолаллар.

Оҕа эрэзэри холбоһук үлэтиттэн үгүс итэҕэстэр быһаҕастар, ол түгүүлэр баалларын итэрбит кэлэллээх.

Билигин даҕаны пайыаннык эмиэн-томуннан хаачыллыы балыһалар үлэлэрин хаачыстыбата көрдөбүлгэ эппиэттиир гынан толору тэриллибэт. Бөҕүөлэктэр, аты-эргиэн, оҕо харыстарын санитарнай туруктара модэлэ Чурапчы, Дириҥ, Одьулуун бөҕүөлэктэригэр инфекционнай ыарыылар регистрацияламмыттара.

Оройуон үрдүнэн саллаатата ыалдьааччылары эрдэтинэ оҥоһуллубат.

Ийэ уонна оҕо доруобуйатын харыстабылларын бөппуруостарыгар бөдөҥ итэҕэстэр, ситүүлүүр баалллар. Дьахталлар оҕолоонор кэмнэригэр 32 эрэ бырыыпаннаҕа кэтээн көрүүнэн хабыллаллар. Ити түмүгэр ыараханнык оҕолонуу түбэлтэлэрэ тахсыталлыыллар. Ходобур, Амма, Болтого фельдшерскэй-акушерскай пууннарыгар.

Эмп холбоһугa ыарыылаһыыны уонна алкоголизмы утары күрэһүүгэ күттүүннээх үлэни ыытыллар, ыраах ыарыылары этиһэр кодьүүһүн ырытыы оҥоһуллубатын, кини балыһа, түбдиспансер, санэпидстанция коллективтара тэрийэр-методическай үлэлэрэ молтоҕун, ыраах нэһилиэктэргэ суһал медицинскэй көмө оҥоһуллуутун транспорт суоҕа алахтыырын туһунан сүбэ мунньах кыттыылаахтара ыйан-тыйан кэпсэттилэр.

Түмүккэ, оройуон эчитгэр Якутскай куорат эмп үлэһиттэрин ыччыллыарын өйөөн өйөһүһүн көрөө үлэлэригэр үрдэтиллибит обязательствотын ылыннылар.

Г. СИВЦЕВ,
хаһыат аналлаах корр.

СЕМЕН РУФОВ—ЛАУРЕАТ

Эриик Эристиин аатынан совхоз салаатата былырыыы тыа сирии олоҕун, совхоз производствотын бастыҥнарын үлэлэриихамсаһаларын туһунан чулуу айымныылар иһин Саха биллиилээх суруйааччыта С. С. Язовлев Эриик Эристиин аатынан литературнай бириэмийэни олохтообута.

1976 сылга ити бириэмийэ бастакы лауреатын аата *«Куорат сэрэ, тыалларгэ»* диэн очерклар хомуурунньуктарын, *«Иннэки кирбии дьоно»* диэн Эриик Эристиин аатынан совхоз үлэһит дьонун туһунан очерклар хомуурунньуктарытар киирбит *«Ирэҥ тэбүнэн тэрэ бөрөлөнэ»* диэн очерк автора, ССРС Суруйааччыларын союбун чилиэнэ, поэт Семен Руфовка писэрилибита.

Соторуттаҕына Хоптоҕотоонду сэлиэскэй Культура дьиэтигэр үөрүүлээх быһыыга-майгыга сага литературнай бириэмийэ лауреата Семен Титович Руфовка лауреат лицензэтэ уонна жетона кэтэрдиллиннилэр, харчынан бириэмийэтин туттарыллыбыта.

Семен Руфов бэйэтин хаһыытыллытар суруйааччы С. С. Наумлев—Эриик Эристиин туһунан истиҥ, иһирэх тыллара этэ кинини сэмэй суруйууларын үрдүктүк сыаналаабыттарын иһин совхоз салаатыгар махталын биллэрдэ уонна оройуон, республика бирии үчүгэй үлэлээх хамаайыстыбатын коллективтарын сага ситиһиилэрэ баҕаран, оҥолоктэрэ ССКП Кини Комитетын, ССРС Министрдэриин Советын, ПСБСКС уонна ЫБСЛКС Кини Комитетын көһөрүллэ сылдьар Кыһыл Знаменалаах эрдэлээх знамяны алдьата-айхаллата.

Төһөҕө да Эриилэктэр
Түһэн биэрэ ыаллатар
Иннилэтэн Эристиилэр
Эбии күүскэ эристиилэр!
Сыл аайы кыайан истиилэр
Хаһаны, сыаны эппиэттэр
Хоһоон кыһыйа истиилэр
Бу Эриилэк Эристиилэр!

СНИМОККА: Эриилэк Эристиин аатынан литературнай бириэмийэ лауреата С. Т. Руфов.

ССРС норуотун халлаантан Ситимниллэрин УВТС-20 диэн ыарыыт сөбүлэр истэр үүнүнэн аһаллаарга сана установка наадатын туһунан. У танскы 4 стр. уонна үлэлээ 2-3 сөбүлэр ыахтаах.

ФОТОРЕПОРТАЖ: иннинги кэккэтэ—

Н. НУЛЕШОВ фотота. ССТА фотохрониката.

Аччыгый БАМ устун айан

ЭЛЭКЭЭНЭРГЭ сылдьан баран Аччыгый БАМ-ынан айаннаан, аһаммакка кэлбит «кыһыл ыллыгы» көрбөккө хаалбыппыт айы буолуо, сөбүлэһэ Чураҥчыттан Чульман диэки сүүрэр курдук. Чульман сытыарбытын кытта Нелэр табаарыстарбыт: Туманар уһаастан баарынан биир биэс бастакы чаастартан ыҥырбыттар. Сарсын эрдэ БАМ-ка баттаһа сылдьыбыттара.

Ыарахан дьыалаларга оссо да үгүс бастаах. Оҥу устахтарга уурбаттар эбит: тоҥнөлөс болдьоҕун аһарбакка туттарыахтыр диэн тылласпыттар. Кырдьыга даҕаны, оччоҕо эрэ Тында — Беркакит тимир суола түргэнник кодьүүһү биэриэхтээх, Саха сирин Соҕуруу оттомоҕойдоруттан Нелэр татыминэн сайдан барыахтаах. Тумнар уһаастан биир эбит да, кольүүһэ аччыгый дьиэлэр: үрдүк дабаланнардаах буоланнар, таһаҕастаах састаантарга олуо сэрэхтээх, мэһэйдээх үһү.

Уе чаас курдук айаннаан аттыгыттан «Золотинка» совхуоска табаһыттар күннэригэр ыытыллан бараннаһаллэр эбит.

Дорообоолоһуу. Билсибит. Тыҥдаларбыт айдьас, аһаҕас дуунаах, кэпсээтиҥниэҥ дьоҥ буолан биэрдилэр. Саха сиригэр сылдьарбытын, Нерюнгрины кытта шефтэһэр быыланнаахпытын истээт, бэйэлэрин ис санааларын быһаччы «үүрэн биэрэр» дьон түбэстилэр.

Кыраныыссаҕа аҕаас хайатыгар поҥуо түспүппүт хайыы-үйэ түөрт ый аһаан эрэр. Көрө кат биэкит буолуо, дабааны таҥнарыы айаннаыр чэпчэки. Ити биэриэмэ» мантан 18 км ордук сиргэ ре-

Норуоттар доҕордоһуулара—барыны кыайар күүс

Саха сирин Соҕуруу өттүгэр икки күн

—ЖУРНАЛИСТ СУОЛЛААҔЫ БЭЛИЭТЭЭҺИННЭРЭ—

үчаастагар Саха хайатыгар, «Якутскай» разъезка тиийдибит. Мантан Соҕуруу—Амурскай уобалас сирэ. Бэҕэһээ отто—биһиги республикабыт.

ТИМИР СУОЛ ЛИНИЯТА аан бастаан Саха сиригэр киириитэр манна историческай «Кыһыл көмүө» ыллык ууруллубут. Норуоттар доҕордоһууларын чаҕыйыһай быраайыныыгынан буолбут эл уоруулээх тумсуугэ хайа да саҥай арҕаһыгар икки металлическай төгүрүк сэргэлэр туруорулубуттар. Биирдиилэрин үс киһи быласталаһан нэһиилэ кууһар. Онуок суоннар. Үрдүктэр даҕаны. Сэргэлэр икки ардыларыгар аналлаах испитаҕа «Бу монумент саха доҕордоһуутун уонна ыалдьытыҥ сарыын үгэс буолбут символын— сэргэни көрдэрөр», атын оттуур эмиэ туспа плитаҕа «Монумент 1976 сыл сэтинньи 2 күнүгэр Саха АССР-та бастакы поезд киэлиэтин чиэһинэр аһыллыбыта» диэн суруллубуттар. Аллараа, символическай сэргэлэр икки оттуларыгэр хустустуса дуоскаларга Амурскай уобалас уонна Саха АССР кыраныыссаларыгар «Кыһыл көмүө» ыллыгы уурар быһаабы ылар иһин Аччыгый БАМ тутааччыларын социалистическай куоталаһыыларыгар бастаабыт, үрдүк көрдөрүүлэри ситиспит үлэ коллективтарын аатыгар үбэлээс туһары сүппэт гына баллэтэммиттэр.

БУ КЭРЭ-БЭЛИЭ мизэтэҥи көрүнэтэ турдахпытына, хайа үрдүгэр утуу-субуу хас да хара «палгалар» баар буола түстүлэр. Аргыстарбыт калбит диэбу көрөөт наҕа «БАМстроймеханизация» трест управляющайа Ф. В. Хотеевскай, икккиэҕэ БАМ Тутуу-туһ дирекциятын начальнигын Бастакы солбуйааччы А. С. Касьяник Гындаттан «Золотинка» совхозка табаһыттар күннэригэр ыытыллан бараннаһаллэр эбит.

Дорообоолоһуу. Билсибит. Тыҥдаларбыт айдьас, аһаҕас дуунаах, кэпсээтиҥниэҥ дьоҥ буолан биэрдилэр. Саха сиригэр сылдьарбытын, Нерюнгрины кытта шефтэһэр быыланнаахпытын истээт, бэйэлэрин ис санааларын быһаччы «үүрэн биэрэр» дьон түбэстилэр.

Кыраныыссаҕа аҕаас хайатыгар поҥуо түспүппүт хайыы-үйэ түөрт ый аһаан эрэр. Көрө кат биэкит буолуо, дабааны таҥнарыы айаннаыр чэпчэки. Ити биэриэмэ» мантан 18 км ордук сиргэ ре-

● *Социалистическай куоталаһыыны бэрэбиэркэлиибит*

Ким хайдах үлэлээн иһэрий?

Үүт ыамыгар

(Бастакы колоннаҕа—1977 сыл иккис ыйыгар биир фуражнай ынахтан ыаһын, иккискэ—кыстык биэс ыйыгар ыанна, кг)

ФЕРМАЛАР КОЛЛЕКТИВТАРА

Эриллин Эристкин аатынан совхозтан		
Арас Күөл	247	540
«Юбилейнай»	283	536
«ЫБСЛКС 50 сыла»	203	483
Бырыы	237	458
Сэмэн Ураҕа	264	449
Үрүҥ Күөл	198	422
Эбэ	240	418
«Маарыкчаан» I	198	377
Бөһөҥө	172	376
Бэрэ	109	310
«Маарыкчаан» II	154	309
«Сардаана»	149	267
Субуруускай аатынан совхозтан		
«Сардаана»	227	453
«Сардаана» (Болтоно)	227	385

«Кэскил»	131	374
Арҕаа Хотоҥ	110	331
Уһун Күөл	103	288
Нама	166	279
«Юность»	138	278
«Чолбон»	83	267
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Төлөй Дирин» I	209	478
Куула Күөл	209	442
Тоҥургэстээх	207	410
Халбаныкы	116	372
Лыбынтах Арҕаа	193	349
Урах Күөрэ	163	347
Лыбынтах Илин	167	325
Хайыргас	118	302
«Юбилейнай»	114	274
Уу Оҕустаах	101	270
«Кэскил»	50	266

ЫАННЬЫКСЫТТАР

Эриллин Эристиин аатынан совхозтан		
Кузьмина А. Т.	410	807
Гарабукина В. К.	326	747
Кузьмина Е. М.	336	739
Назарова Е. С.	298	721
Кузьмина В. В.	310	620
Кондратьева М. И.	284	599
Харитонова У. Е.	285	598
Монастырева А. М.	295	597
Петрова Л. И.	326	592
Дорофеев С. П.	267	588
Попова Х. Л.	335	586
Луковцева О. Д.	436	583
Архипова А. В.	261	557
Петрова И. В.	265	548
Дьячковская Ф. П.	129	540
Филиппова Н. В.	320	538
Осипова Е. Р.	280	527
Матвеева М. А.	271	527
Кузьмина В. П.	235	523
Михайлова М. Т.	203	512
Борисова А. П.	228	500
Лукина М. С.	285	497
Лукина Е. Т.	185	494
Протасова А. Г.	267	493
Апемподистова М. В.	224	486
Гоманова Х. П.	224	483
Сергеева А. И.	208	481
Григорьева К. П.	303	479
Сидорова А. А.	293	479
Протодьяконова Н. Г.	245	478

Петрова Е. П.	186	465
Сергеева А. И.	314	462
Эверстова Е. Ф.	183	455
Андросова З. П.	233	452
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Абрамова М. А.	330	735
Сивцева А. И.	245	664
Старостина М. Т.	300	634
Дьячковская Х. С.	293	633
Алодорова М. П.	285	627
Малышева В. К.	263	601
Бестрякова С. М.	153	552
Дьячковская А. П.	262	540
Шестакова А. С.	234	521
Беляева А. А.	239	506
Константинова М. М.	192	490
Сивцева В. К.	245	475
Капитонова З. Д.	242	474
Игнатьева М. И.	171	467
Сысолятина Т. П.	230	465
Николаева Г. П.	219	463
Субуруускай аатынан совхозтан		
Сергеева А. Л.	345	737
Кириллина М. М.	210	580
Кононикова Е. И.	320	530
Пустынова А. И.	238	518
Парфенова А. И.	336	511
Саввин В. М.	226	498
Макарова У. Е.	283	483
Собакина Т. Г.	245	473
Иванова Е. Л.	256	452

Бороосқу көрүүтүгэр

(Бастайқы колоннаҕа—олуньутаабы привес, иккискэ—кыстык биэс ыйыгар, кг).

Эриллик Эристиин аатынан совхозтан		
Хонторо	15,6	75,6
Хадаар	13,9	83,6
Хайахсыт	23,4	30,1
Чакыр	18,4	65,6
Субуруускай аатынан совхозтан		
Хатылы	14,2	62,1

Болтоно	16,0	66,2
Соловьев	15,9	81,0
Сылаг	12,5	65,9
Кытаанах	21,6	78,7
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Одьулуун	10,6	48,1
Болугур	24,1	95,7
Мугудай	20,6	71,2
Бахсы	16,5	55,6

БОРООСКУ КӨРӨӨЧЧҮЛЭР

Эриллин Эристиин аатынан совхозтан		
Адамов К. Д.	20,6	114,6
Дутай И. Г.	19,5	111
Дурайчева А. Б.	18	92,3
Нестерова Н. В.	18	90,6
Нестерова Е. П.	13,2	90,6
Викторова И. Е.	23,7	88,8
Гоманов П. И.	20	87,6
Кузнецова Е. Е.	24,3	87,3
Григорьева Ф. И.	15,3	86,7
Луковцев К. А.	15,0	82,3
Дьдаева Т. И.	11,3	81,4
Мишкина А. Д.	10,4	80,3
Данилова И. М.	13,2	76,5
Дьячковская М. В.	19,8	74,1
Берякин Е. И.	13,2	70,8
Хомпанов Е. С.	11,3	70,3

Субуруускай аатынан совхозтан		
Николаева Е. Д.	19,6	91,5
Николаева Л. К.	20,9	83,3
Собакина А. И.	18,7	78,8
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Гермогенова П. М.	24,5	110,4
Белых З. И.	25,0	102,1
Софронов П. С.	26,2	100,2
Дьячковский Г. Г.	24,1	96,2
Гоголева Л. М.	24,3	86,6
Максимова А. У.	25,7	83,5
Абрамова П. Х.	22,3	83,5
Иванова В. С.	25,1	83,5
Павлова И. В.	22,2	83,5
Петрова И. Д.	27,2	83,2
Попов И. Х.	15,4	82,5
Сивцева А. А.	25,1	80,6
Гоголева М. И.	24,3	73,8
Аммосова З. К.	24,2	71,3

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

ПОЭТ ДОРҔООННООХ ТОЙУГА

С. П. Данилов 60 сааһыи туолуутугар

Советскай Союз бишр биллиилээх поэта Семен Петрович ДАНИЛОВ 60 сааһын туолла. Мин Семен Даниловы «Советскай Союз биллиилээх поэтэ» диэн аллас буолбакка, соруйан суруйдум. Кини Сэбэ уонна Россия суруйааччыларын саамай уллаһан түмсүүлэриттэн Расул Гамзатов, Кайсын Кулиев, Давид Кугультинов, Алим Кешоков курдук дойду чулуу поэттэрин сэхэлэриттэн киллэрэллэр.

Кырдьага дэҕэни Семен Данилов айымныылээх киэнник биллиилээр, уллаһаннык биһирэнилээр. Ол бишр костуутуйан биһиги поэзиты-тагар 1971 сыллаахха Максим Горькай аатынан РСФСР Государственнай бириэмийэтэ бэриллибит буолар. Поэт уонунан аадыллар кинигэлэрэ иуччалыны тацыстылар. Советскай Союз үгүс омуктарын тылларынан бэчэтэтиллилэр. Кини поэтическай кредота, айар принцибэ: «...аны поэзияҕа күлүм-тырым тылларын, наһаа киэргэтэ сатааһыны, уһулуччулаах образтары, түбэлтэлэри сатаан тумнуу наада быһыылаах. Талааннаах киһи чудурутуттан суолтаны булар» — диэн суруйар кини «Сүрэх ырыата» диэн «Талыллыбыт айымныыларыгаро бэчэхтэммит, бэйэтин айар үлэтин опытыгар олоҕуран суруйбут элбэх саҥа саҥаалыы этэр бартэхэй ыстатыйатыгар.

Мин саҥаабар, поэт бар-дьон уллаһан биһирэбилин ылыытыгар кини сүрдээх ыһырэх поэтическэй элбэх лирическэй ырыалара, ордоонуу «Одуулаҕ эбэкэм» диэнтэн биллииги «Саха үгэскүүтэ» диэнигэ диэри — бары көмөлөсүүтэрэ.

Бу икки уллаһан томҕо поэт олоҕорбут аһаан сүрүйбут үгүс кинигэлэрэ кыайан киирбэтэхтэр. Олор бэйэлэрэ туспа балачча уллаһан том буолар кэлэхтээхтэр. Хайа ону таһынан «Дорҕоотторбут ырыалара» диэн тылбаабын кинигэтэ уонна аралас поэттартан бирдиилээн тылбаастара эмиэ элбэхтэр. Биһиги поэзиты, кини сөҕүөх, үгүһү да үлэлээбит эбит!

Поэт үрдүк аналын — Ийэ дойдуга, бардьонтэ бэйэтин айымныытынан, олоҕунан бүтүннүүтүкэн бэриниилээхтик, үрдүк талааннаахтык үлэлии аналын Семен Данилов эрэлээхтик толорон иһэр.

С. П. Данилов талааннаах поэт эрэ буолбатах киин улахан общественнай деятель: Саха АССР Верховнай Советын Президиумуна чилиэнэ, Азия уонна Африка суруйааччыларын бирдаа санаалаһыылларын Комитетын чилиэнэ, ССКП XXIV съезтин делегата, Саха Сирин Суруйааччыларын сойуун – бырабылыанньатын председателэ, о. д. а. үрдүк бочуоттаах, элбэх эбээһинэстэрдээх. Кини общественнай үлэтэ поэтическай айымныытын ордук байытар, туһаһар — идейкэй ис хоһоонун сытыырхатар, тома оттуһан киһи дааһыныыр.

Биһиги поэзиты – бэйэтэ да биллиэрилээн, аҕыйахтыылар да сыаналаабылларынан, саамай астыыллаах айымныыларын кэнниги уон сыл устатыгар — 50 сааһыттан 60-тар диэри суруйда. Кырдьык дьоҕура сааһырдаҕын ахсын кини талаана ордук баарыҥадыйан, ситэн-хотон, араас санга өрүттэрэ арыллан иһэллэр. «Мин биллигин Хоҕоонун айан, кинини дьулуһуу чувствотын, ымсыыһын сүтэрэ олиҥнии эргостобун, ол иһин эрэл-турах үллэлиибин, олорор олохпун, бардьомнун, кинилэр эгин-эгэлгэлэрин күүһүн кыайарынан хоһуйарбын тохтоппоппун» — диэн суруйар кини үөһээ ахтыллыбыт ыстатыйатыгар.

Олиҥ эрэ буолуохтун! Советскай дойдутун, төрөөбүт норуоккун эссэ да өр дорҕоонноохтук туой!

Феоктист СОФРОНОВ.

Американскай-англичанскай кэпсэтиһиилэр

Вашингтонтан АХШ санга президенэ Джимми Картер уонна Великобритания премьер-министэрэ Джеймс Каллаген икки ардыларыгар кэпсэтиһиилэр ыытыллыннылар. Итиэ көрсүһүү туһалаах өрүтүнэн икки государственнай деятеллэр арааһа общественнай тутуллаах дойдулар икки ардыларыгар сыһыаннаһыларга тыгааһыны сымнатыы курсун инникитин да тутуһарга дьуулуһуулара буолла. Великобритания премьер-министэрэ Джеймс Каллаген АХШ столицатыгар бэчээт национальнай кулуубугар тыл этэригэр тыгааһыны сымнатыы ангардас Советскай Союзка уонна атын социалистическай дойдуларга эрэ барыстааҕын курдук этэр сорох арҕаагы деятеллэр бигэргэтиилэрин киэр типтэ. Англия премьер-министэрэ аан дойдуга эйэ саамай кылаабынай, саамай быһаарар факторынан Советскай Союз уонна АХШ икки ардыларыгар сыһыаннаһыллар буолаллар диэн эбэн эттэ. Бу икки дойду салайааччылара ядернай оружиены туттуу ыар содулаларын таһаарбат иһин бэйэлэригэр соптоох тумуту оногостуохтара диэн эрэнэрин биллэрдэ. Итиин сэргэ, Америка уонна Англия бэчээтин суруйууларыттан көрдөххө, капитализм эйгэтэ биллигин даҕаны дириҥ утарыылааҕын, кризис түбүлэҕитин кэпсэтиһии кыттыылаахтара биллиэхэлэригэр тиийдилэр. Америка Холбоһуктаах Штаттара даҕаны, Англия даҕаны экономика үгүс салаалларыгар производство тангнары түһүүтүн, инфляция үүнэ-тэһиитэ сорох үүнүүтүн, ҕаҥа суохтар армиялара олус ыһаҕан этэриэн-хаанныларынан биллилэр. Бу икки дойдулар кашталыстарата ити вопросаттары, бишр оттуһан, үллэһиттэр түс бэйэларын суоттарыгар, икки оттуһан — тас аргызэгэ киэн эйэлээһиннэ олохтоохун көмөттүэн туоратарга суоттаналлар.

Характернай чахчы: Джеймс Каллаген ахыйаан үтүор «Конкорд» диэн Англия уонна Франция холбоһон оногорбут тыастаҕар түргэнник көтөр лайнерынан айаннаабыта. Ол эрээри Нью-Йорка ити самолет курууттуу көтөрүн мөҥүллүү ылыстэр. Төрүө? Америка самолетун оногорор концернэрэ бэйэлэрин Арҕаа Европатааҕы күрэстэһээччиларын кытта аһаҕас охсуһуугa биһиги таһаар итинник самолет америкаскай варианын айыыга хаһыык да түмүүү ситиһиилэр, о.д.а. ити «Конкорд» самолетун Нью-Йорк аэропордугар түһэр, баттэр.

Аны балтараа-икки ыйынан Джимми Картер уонна Джеймс Каллаген Лондоҥҥа көрсүһэн кэпсэтиһиҥ төгүрүк остуолугар олоруохтара. Итиннэ АХШ президенэ кэккэ капиталистическай государстволар салайааччыларын кытта көрсүһэргэ былаанныыр. Буолуохтаах кэпсэтиһии сүрүн боппуруоһунан арҕаагы дойдуларга экономическай кризиһи кытта сибээстээх боппуруостар дьүүллэһиллиэхтэрэ.

А. КРАСИКОВ,
США ырытаааччыта.

Гражданскай оборона муннуга

ЯДЕРНАЙ СЭРИИ СЭБИТТЭН КӨМҮСКЭНИИ

Советскай Союз, бырааттаһыы социалистическай дойдулар уонна сир шарын элэҕэ дьулуһар бары күүстэрин утумнаах, сыралаах үлэлэрин түмүгэр кэпсии сыллаах норуоттар икки ардыларынааҕы сыһыаннаһыларга тыгааһын сымнаһына инникитэ улаханнаан эрэлтэ үөскээтэр. Ол эрээри империалистическай государстволар байыаннай ороскуоттарын сылтан сыл улаатынарыылара дьикгинигэрбэт буолуохтарын сатаммат. Дьэ ол иһин инники сэрии сэптэриттэн комүскэнии ньымаларын ким бэрыта билэр, сатыыр буолуутун сүүкэн суолталаах.

Аныгы ядернай сэрии сэбин олорор-ааларор, уруссаллыыр күүһэ түөрт көрүҥнээх: охсуулаах долгун, сырдык сардаҥата, өтөн кыраар радиация уонна радиактиваай сутуллуу. Итиэлэртэн көмүскэнэр ньымалар сорох буолбатахтар. Охсуулаах долгуннан уонна сырдык сардаҥатыттан сэһэн, окно-маннэ хаҕаланан быыһанныахха сөп. Өтөн кыраар радиация дэлби тэбии буолбут сириттэн 2-3 км иһиннэн олорордуу дьаһайар. Оттон радиактиваай сутуллуу үһүн кэккэ дьаһайарынан ураты.лаах. Дэлби тэбиттэн быыт үөскүүр, онтон түһэр радиактиваай веществоларга түбэспиттэр сардаҥа марыыта дэпэччинэн ыалдьаллар. Ити быыт олүө жизэ сири хабар, оҥу түөрт зонаҕа араараллар: аһары кутталлаахха, кутталлаахха, сөпкө сутуллубукка уонна сабүлээ сутуллубукка.

Радионан, телевидениеннан эбэтэр атын средстволарынан сэбэ түһүү куттала суоһаабытын туһунан граждапскай оборона «Салгын тревогата» диэн сигнала барыллыннэр эрэ дьоннору, общественнай байы-дуолу, суоһуну көмүскүүр дьаһаллар ылыллыбытынан барыахтаахтар. Ити быдан инниттэн хас биирдии кини көмүскэнии средстволарын бэлэмнэниэхтээх. Оҥоҕо противогаз, респиратор ордук эрэлээхтэр. Көнөөрү бүрүүр чэпчэки, о. д. а. эмиэ туһаныллыахтара. Хорбойор сирэ сороҕор хас да, сокуоҥха сөп. Онон ити-нэ ис, ону саппаһын бэлэмнээхэ наада. Дьэҥэ ротган уонна радиактиваай быыл кыаллыбатын барыахтаахтар. Аныыр аҥы, иҥэр ууну харайыы быстакы уонна-тоҕо содуулуннан буолар. !

Радиактиваай сөкүүнэн тас барытын тас атте сутуллар. Үөһээ ааныгы 1 метр галыҥ наалтык ылан кабистэтэх, аллараа атте куттала суох.

Ядернай сэрии сэбэ сэһэн да суоставын иһин, ити курдук комүскэнээхтэ» сөп. Окопа быраабылаларын билии итиэннэ хас биэнчаабакка тутуһуу, штаб дьаһалларын толороро тэрээһиннээх, түмсүүлээх буолуу быһаарар суолталаахтар.

ОРОЙУОН ГРАЖДАНИНАРА! Граждапскай оборона көрдөбүллэрин үөрэтии, кинини бөҕөргөтүү!

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

УОТ ТОҔО МӨЛТӨҔҮЙ?

Оройуон киинин стадион үрдүнээҕи сорох дьиэлэригэр киэһээтин электрическэй уот наһаа мөлтөхтүк сырдатар буолан эрэйдээтэ. Киэһэ, барыллаан 6 чаастан 9-ка диэрэ киһи тутуу да суруйар, аҕыар ыаҕа суох буолар. Оҕолорбут уруокторыгар балэмнэһэллэрэгэр улаханнык эрэйдэнэллэр. Эмергия соҕотох хоҕолоҥнуҥу да ыһыллыбат. Эгэ телевизор көстүө дуо.

Уонпут тоҕо маннык мөлтөҔүй? Биһиги маллар хаһаанньа диэрэ эрэйдэнэбитий?

В. НОЕВ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс ууа. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—91-395, отделлар—91—495, уопсай—91-505.

«Сана олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.

№ ЗАКАЗА 33